

НАПРЯМ 2

Публічно-правовий

Ірина Астаф'єва

студентка 3 курсу ННІ права та
інноваційної освіти Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

Судова експертиза та її вплив на процес доведеності винуватості*

Правовими підставами судово-експертної діяльності є ст. 29 Конституції України; Закон України "Про судову експертизу" від 25 лютого 1994 р.; Кримінальний кодекс України; Кримінальний процесуальний кодекс України; Цивільний процесуальний кодекс України; Господарський процесуальний кодекс України; підзаконні нормативно-правові акти, які мають відповідати вимогам законів [1].

Судова експертиза (від лат. expertus - той, що знає з досвіду, досвідчений) - це процесуальна дія, що полягає в дослідженні експертом за завданням слідчого або суду речових доказів та інших матеріалів з метою встановлення фактичних даних та обставин, що мають значення для правильного вирішення справи.

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про судову експертизу» судова експертиза являє собою дослідження на основі спеціальних знань у галузі науки, техніки, мистецтва, ремесла тощо об'єктів, явищ і процесів з метою надання висновку з питань, що є або будуть предметом судового розгляду [3].

Проведення експертизи як слідчої (розшукової) дії, тобто процесуальної дії, спрямованої на отримання (збирання) доказів або перевірку вже отриманих доказів у конкретному кримінальному провадженні, врегульовано нормами, закріпленими у ст. ст. 242-245 глави 20 «Слідчі (розшукові) дії» чинного КПК України [2].

В результаті дослідження та застосування спеціальних знань експертами у кримінальному провадженні виявляються нові факти, раніше невідомі учасникам кримінального провадження, або підтверджуються чи спростовуються факти, які були відомі раніше, але викликали сумнів за відсутності експертного дослідження і потребують науково-обґрунтованої перевірки їх фактичної достовірності. Фактичні дані, отримані в результаті проведення експертизи, оформлюються у вигляді відповідей на питання, поставлені експерту стороною кримінального провадження або судом (слідчим суддею), який призначив експертизу, і разом з іншими відомостями, що містяться у висновку експерта, відображаються у письмовому висновку, який є особливим процесуальним документом.

Саме ці фактичні дані (факти, відомості, відомості про факти), викладені у висновку експерта, відіграють роль доказів під час доказування у кримінальному провадженні. Висновок експерта є процесуальним

---

* Науковий керівник - *Сергій Ісланкін*, старший викладач кафедри кримінально-правових дисциплін Дніпровського державного університету внутрішніх справ

джерелом доказів (ч. 2 ст. 84 КПК України) [2]. Водночас відокремлення цих даних-доказів від процесуального джерела-результату, з якого вони були зібрані, є умовним, оскільки вони являють собою органічну єдність. Ці розмежування практично неможливо провести без втрати їх доказового значення і можуть бути здійснені лише в процесі розумової діяльності людини, зокрема, коли вчені публікують теоретичні міркування або коли суб'єкт доказування здійснює логічні операції за логічними законами, які знаходять своє відображення в судових засіданнях і в заявах представників сторін, що містяться в процесуальних документах.

Незалежність експертів у процесі судової експертизи є не менш важливим аспектом, що забезпечує об'єктивність, неупередженість і достовірність результатів дослідження. Експертна думка повинна бути заснована виключно на наукових знаннях і фактах, а не піддаватися тиску з боку будь-якої сторони у справі. Результати експертизи можуть допомогти розв'язати сумніви, які виникають при оцінці доказів. Висновки експертів можуть стати вирішальними у випадках, де інші докази не є достатньо переконливими. Судова експертиза має значний вплив на процес доведення винуватості, оскільки її результати є важливими доказами у судовому процесі.

Експертний висновок може як підтвердити вину обвинуваченого, так і допомогти виправдати його, якщо встановлені факти суперечать звинуваченням. Ось декілька основних аспектів, як експертиза впливає на цей процес: 1) експертиза надає суду об'єктивні та науково обґрунтовані висновки, що підвищують точність і достовірність доказів. Це дозволяє уникнути суб'єктивного трактування фактів і допомагає суду робити виважені висновки; 2) експертиза може підтвердити або спростувати версії подій, представлені обвинуваченням або захистом; 3) завдяки аналізу речових доказів (зразків ДНК, слідів крові, відбитків пальців) експертиза допомагає ідентифікувати конкретного злочинця. ДНК-експертиза, зокрема, є одним із найнадійніших методів ідентифікації особи, яка могла вчинити кримінальне правопорушення; 4) висновки експертиз можуть допомогти оцінити достовірність свідчень свідків або потерпілих; 5) експертиза може допомогти встановити зв'язок між діями підозрюваного та наслідками, що настали.

На основі всього вищезазначеного можна зробити висновок, що судова експертиза є невід'ємною складовою процесу доведення винуватості, оскільки забезпечує об'єктивні, науково обґрунтовані докази, що істотно впливають на результати судового розгляду. Завдяки незалежності та професійності експертів, їхні висновки стають ключовим інструментом у підтвердженні або спростуванні обставин справи, підвищуючи точність і надійність правосуддя. Експертиза сприяє глибшому розумінню технічних або медичних аспектів, допомагає уникнути судових помилок та забезпечує справедливий судовий процес.

Література

1. Конституція (Основний Закон) України : від 20.04.1978 р. № 888-IX : станом на 28 черв. 1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/888-09#Text>(дата звернення: 27.09.2024).

2. Кримінально-процесуальний кодекс України : Кодекс України від 28.12.1960 р. № 1001-05 : станом на 19 листоп. 2012 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1001-05#Text>(дата звернення: 27.09.2024)

3. Про судову експертизу : Закон України від 25.02.1994 р. № 4038-XII : станом на 1 січ. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text>(дата звернення: 27.09.2024).

4. Воробчак А. Р. Висновок експерта як джерело доказів у кримінальному провадженні : автореф. дис. канд. юрид. наук. Одеса, 2019. 20 с.

5. Судові експертизи в процесуальному праві України: навч. посіб. – Київ : Видавництво Ліра-К, 2023. – Вип. 3. – 366 с.

Юридичний факультет Національного університету
біоресурсів і природокористування України
Інститут права Львівського державного університету
внутрішніх справ
Юридичний факультет Запорізького національного
університету
Юридичний факультет Сумського Національного
аграрного університету
Студентський науковий гурток «Клуб юних теоретиків»

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

учасників

ХVІІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО- ПРАКТИЧНОЇ ОНЛАЙН-КОНФЕРЕНЦІЇ «ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ ОЧИМА МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ»

17 жовтня 2024 р.

м. Київ

УДК: 340:167.1:378.2

**Матеріали XVIII Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції
«Проблеми юридичної науки очима молодих науковців»**

П.78

**Проблеми юридичної науки очима молодих науковців : зб. наук. пр. XVIII Всеукр.
наук.-практ. онлайн-конф. (м. Київ, 17 жовтня 2024 р.) / Укладачка: Віра Качур. К.,
2024. 420 с.**

У збірнику подані наукові здобутки учасників, що присвячені
проблемам юридичної науки.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

**За зміст наукових матеріалів відповідальність несуть їх автори та
наукові керівники**